

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8CoCsp/9/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120204306
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8120204306.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobcu: PaedDr. D. V., nar. XX.X.XXXX, bytom V. U. H., D. M. XXX, právne zastúpený: JUDr. Ladislav Riedl, advokát, so sídlom v Prešove, Slovenská 46, proti žalovanému: BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, so sídlom Boulevard Haussmann 1, 75009 Paríž, Francúzsko, zapísaná v parížskom Registri obchodu a spoločností pod č. 542 097 902, konajúci na území Slovenskej republiky prostredníctvom BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky, so sídlom Karadžičova 2, 821 08 Bratislava, IČO: 47 258 713, právne zastúpený: Advokátska kancelária Nagyová, Tenkáč, s.r.o., so sídlom Bratislava, Ružinovská 42, IČO 36 862 169, o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaní žalobcu a odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 9. októbra 2020, sp. zn. 11Csp/66/2020-47 takto jednohlasne

r o z h o d o l :

Potvrďuje rozsudok.

Stranám sporu sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 100 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a .

III. Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ale len z prisúdenej istiny.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil okrem iného ust. § 3 odsek 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ust. § 52 ods.1, ods. 3, ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“).

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca žalobou zo dňa 7.4.2020 sa domáhal primeraného finančného zadostučinenia vo výške 1.000,- eur podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. vzhľadom na výsledok predchádzajúceho súdneho konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 25Csp/41/2017, v ktorom súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu titulom bezdôvodného obohatenia sumu 3.767,05 eur.

4. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Uviedol, že zo žaloby nie je zrejmé, na základe čoho si žalobca nárok uplatnil a podľa neho v predmetnom prípade nedošlo k splneniu podmienok pre jeho priznanie. O porušení práva žalobcu ako spotrebiteľa nebolo doposiaľ v súdnom konaní rozhodnuté. Navyše žalovaný žiadnym spôsobom nenútil žalobcu na uzatvorenie úverovej zmluvy, sám žalobca požiadal žalovaného o jej uzavretie, mal pritom možnosť oboznámiť sa s celým obsahom úverovej zmluvy a preto aj táto skutočnosť by mala byť zohľadnená. Rozhodne nepovažoval sumu 1.000,- eur za primeranú, výška finančného zadosťučinenia sa stanovuje podľa závažnosti vzniknutej ujmy a žalobca podľa neho nepreukázal aká ujma mu konaním žalovaného vznikla. Žalobca preto nemá nárok na primerané finančné zadosťučinenie, nakoľko žalovaný postupoval voči nemu korektné, s odbornou starostlivosťou, rešpektujúc všeobecne záväzne právne predpisy a práve žalovaný bol uvedený do omylu žalobcom ako osobou, ktorá porušila zmluvné povinnosti. Napokon vzniesol námietku premlčania pre uplynutie trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ktorú počítal od podania jeho žaloby vo veci 25Csp/41/2017, teda od 9.2.2017.

5. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zistil skutkový stav, podľa ktorého dňa 9.2.2017 podal žalobca na Okresný súd Prešov voči žalovanému žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 3.767,05 eur, pričom toto konanie sa viedlo pod sp. zn. 25Csp/41/2017. Rozsudkom č.k. 25Csp/41/2017-48 zo dňa 15.12.2018 súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 2625,14 eur s úrokmi z omeškania a žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. V odôvodnení rozsudku uviedol, že dňa 4.2.2010 bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere medzi žalobcom ako dlžníkom a právnym predchodcom žalovaného spoločnosťou CETELEM SLOVENSKO a.s., ktorou bol žalobcovi poskytnutý úver 8.000,- eur s úrokovou sadzbou 17,48 % ročne. Dohodnutá bola mesačná splátka 151,42 eur, celkovo 120 splátok s tým, že prvá splátka bola splatná 15.8.2010. Súd dospel k záveru, že v zmluve absentuje povinná náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. g/ zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a to konečná splatnosť úveru a tento nedostatok spôsobil bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona. Žalobca veriteľovi plnil viac ako mu bol poskytnutý úver, ale z dôvodu premlčania súd priznal žalobcovi nárok len na vrátenie 17 nepremičaných splátok predstavujúcich sumu 2.625,14 eur.

6. Voči tomuto rozsudku sa odvolali obe strany a Krajský súd v Prešove rozsudkom 21Co/123/2018 zo dňa 28.3.2019 zmenil napadnutý rozsudok len v zamietajúcej časti tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi aj sumu 1.141,91 eur s úrokmi z omeškania, keďže na rozdiel od súdu prvej inštancie mal za to, že uplatnená pohľadávka nebola premlčaná. Stotožnil sa s tým, že termín konečnej splatnosti úveru nemožno nahradiť matematickým výpočtom osobitne pri početných mesačných splátkach (v tomto prípade 120), pretože spotrebiteľ musí mať jasno do kedy má úver splácať. Vo zvyšku rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

7. Žalobca bol v spomínanom spore zastúpený tým istým advokátom, pojednávania sa osobne nezúčastnil a podľa jeho právneho zástupcu mu v dôsledku vyššie uvedeného nedostatku úverovej zmluvy, ktoré konštatovali súdy v predchádzajúcom spore, vznikla majetková ujma, ktorá mu už bola nahradená v dôsledku spomínaného rozsudku. Iná ujma žalobcovi nevznikla. Je nesporné, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavretá medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcom dňa 18.2.2010 bola spotrebiteľskou zmluvou.

8. Krajský súd v Prešove vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil záver, že pokiaľ bol spotrebiteľ v predchádzajúcom spore úspešný pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa základ nároku je daný (napr. uznesenie 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018 alebo 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018). Najnovšie aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 sa s týmto názorom stotožnil a uviedol nasledovné: „Ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Žiadnu inú podmienku, aby spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, nevyžaduje“.

9. Akceptujúc princíp právnej istoty upravený v článku 2 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) súd prvej inštancie preto rešpektuje vyššie uvedený vyslovený právny záver. Keďže žalobca ako spotrebiteľ bol v predchádzajúcom spore úspešný voči žalovanému, pričom jednoznačne boli konštatované porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, boli splnené zákonné podmienky pre priznanie nároku.

10. Pokiaľ ide o výšku primeraného finančného zadosťučinenia, tú určuje voľnou úvahou súd. Krajský súd v Prešove v už spomínanom rozhodnutí 17Co/17/2018 uviedol nasledovné: „Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať zo závažnosti vzniknutej resp. hroziacej ujmy, okolností tak na strane žalobcu ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva žalobcu. Pri určení výšky finančného zadosťučinenia sa nemožno striktno držať ujmy, ktorá žalobcovi objektívne hrozila, resp. ktorá mu vznikla. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany“.

11. Súd sa domnieva, že významné pre posúdenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia je to, o aké vážne porušenia práva spotrebiteľa išlo. Musí sa vychádzať z konkrétnych skutkových okolností, prihliadať na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania žalovaného, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu. Súd navyše zastáva názor, že porušenie práva alebo povinnosti vo vzťahu k spotrebiteľovi nemusí byť konštatované vo výroku rozsudku, pretože nevyplýva to znenia ustanovenia § 3 ods. 5 vety tretej zákona č. 250/2007 Z.z.

12. Pre výšku primeraného finančného zadosťučinenia je teda rozhodujúca závažnosť porušenia práv spotrebiteľa resp. porušenie povinnosti veriteľa voči spotrebiteľovi a to podľa zistenia súdu v predchádzajúcom spore. V tomto prípade v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. bola jednou z povinných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere aj konečná splatnosť úveru, teda nie termín konečnej splatnosti, ktorý v odôvodnení rozsudku uvádzal súd druhej inštancie, keďže táto formulácia (teda termín konečnej splatnosti úveru) bola zavedená až neskorším zákonom č. 129/2010 Z.z. Súdny túto náležitosť uvedenú v § 4 ods. 2 písm. g/ zákona č. 258/2001 Z.z. vykladali rôzne a nie všetky súdy zastávali názor, že pod konečnou splatnosťou úveru je potrebné rozumieť uvedenie konkrétneho dátumu. 120 mesačných splátok totiž je rovných 5 rokov, preto každý priemerný spotrebiteľ by mal mať predstavu o tom do kedy má úver splácať - 5 rokov od splatnosti prvej mesačnej splátky uvedenej v zmluve. Pokiaľ samotné súdy posudzovali túto náležitosť zmluvy rôzne, nemožno jej absenciu v zmluve, ktorú konštatovali súdy v predchádzajúcom konaní a ktorou je súd v tomto spore viazaný, považovať za vážne porušenie povinnosti veriteľa voči spotrebiteľovi. Ďalším dôležitým kritériom pre posúdenie výšky finančného zadosťučinenia je to, či žalobcovi týmto pochybením veriteľa vznikla nejaká ujma a v akom rozsahu. V danom prípade to bola len majetková ujma, ktorá mu bola už nahradená v dôsledku predchádzajúceho rozsudku, ktorý je taktiež určitou formou satisfakcie pre žalobcu. Finančné zadosťučinenie musí byť primerané a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, podľa súdu požiadavke primeranosti zodpovedá finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur, ktoré súd považuje za dostatočné pre naplnenie satisfakčnej funkcie pre žalobcu a sankčnej vo vzťahu k žalovanému. Námietku premičania súd nepovažoval za opodstatnenú.

13. Rozhodujúce je teda posúdenie toho, kedy žalobca ako spotrebiteľ mohol prvýkrát uplatniť nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Odpoveď dáva § 3 ods. 5 veta tretia zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý upravuje zásadnú hmotnoprávnu podmienku pre uplatnenie nároku na primerané finančné zadosťučinenie a to tú, že spotrebiteľ musí na súde úspešne uplatniť porušenie práva alebo povinnosti podľa osobitných predpisov. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie preto môže najskôr uplatniť momentom vyhlásenia rozsudku v predchádzajúcom spore, v ktorom poukazuje na porušenie svojich spotrebiteľských práv alebo povinnosti dodávateľa voči nemu. V tomto prípade bol rozsudok vyhlásený 15.2.2018 vo veci 25Csp/41/2017 a preto najskôr od nasledujúceho dňa po vyhlásení rozsudku mohol žalobca spomínaný nárok uplatniť a teda žaloba v tomto prípade bola podaná včas.

14. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C.s.p. V tomto prípade rozhodnutie záviselo od úvahy súdu a preto platí zásada, že žalobca sa považuje za úspešného

v spore v celom rozsahu, preto súd mu priznal nárok na plnú náhradu trov konania voči žalovanému, ktorá sa však bude odvíjať len od výšky prisúdenej istiny.

15. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p., rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p.). Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu I. inštancie zmenil tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu a prizná žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa žalovaného súd prvej inštancie v rozsudku nesprávne posúdil nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie. V danom prípade žalobcovi nevznikol nárok na primerané finančné zadosťučinenie.

16. Už zo samotnej povahy inštitútu finančného zadosťučinenia vyplýva, že ide o satisfakciu za spôsobenú ujmu. V danom prípade však žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že by mu vznikla akákoľvek fyzická, psychická alebo morálna ujma, ktorá zakladá nárok na peňažnú satisfakciu. Žalovaný má za to, že nárok na primerané finančné zadosťučinenie sa má posudzovať individuálne podľa okolností prípadu a v predmetnom prípade nedošlo ku splneniu podmienok pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Pre záver, že spotrebiteľ úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti stanovenej Zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitnými právnymi predpismi, nepostačuje uvedenie odkazu na predchádzajúci rozsudok, vydaný v predchádzajúcom konaní, iniciovanom spotrebiteľom. Túto otázku úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti žalobcu ako spotrebiteľa voči žalovanému je preto potrebné skúmať hlbšie, ako odkazom na rozsudok Okresného súdu Prešov č.k. 25Csp/41/2017-48. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil, ak nevyhodnotil, či dôvod, pre ktorý Okresný súd Prešov v rozsudku č.k. 25Csp/41/2017-48 rozhodol o porušení práva spotrebiteľa či povinnosti dodávateľa, má svoj relevantný základ v hmotnom práve. Je nutné vziať do úvahy, že v Úverovej zmluve je uvedená splatnosť prvej mesačnej splátky a počet mesačných splátok, z ktorých je dátum konečnej splatnosti úveru zrejmy. Z Úverovej zmluvy tak muselo byť spotrebiteľovi jasné a zrozumiteľné, kedy je konečná splatnosť úveru. V Úverovej zmluve je táto požiadavka naplnená; je ním dátum poslednej, 120. mesačnej splátky úveru.

17. V podanom odvolaní žalovaný namietal právne posúdenie súdu prvej inštancie o satisfakčnej a sankčnej povahe inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia podľa ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Odborná verejnosť konštatuje, že „Zadosťučinenie je tak nárokom, ktorým sa reparujú ujmy nemateriálnej povahy.“ Primerané finančné zadosťučinenie má povahu sekundárnej kompenzácie, pretože povahu zadosťučinenia v prípade porušenia práva, má samotné pôvodné rozhodnutie súdu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej. Súdna prax uvádza, že „priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu.“ (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 10.07.2002, sp. zn. I. ÚS 15/2002)

18. Žalovaný namieta, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keďže neboli skúmané okolnosti na strane žalobcu ani reálny hmotný základ vo vzťahu k rozsudku tunajšieho súdu, o ktorý žalobca oprel svoju žalobu.

19. Proti výroku rozsudku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá podal odvolanie žalobca včas. Podanie odvolania odôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Navrhol, aby súd rozsudok v napadnutom výroku zmenil tak, že žalobe vo zvyšnej časti vyhovie.

20. Uviedol, že sumu 100,- eur priznanú titulom satisfakcie za spravodlivú nepovažuje. Súd prvej inštancie vychádzal z názoru, že absenciu náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. g) za'k. 258/2001 Z.z., teda informáciu o konečnej splatnosti úveru, posudzovali súdy SR rôznym spôsobom. Tento záver súd nijako bližšie nešpecifikuje, zostáva iba v rovine konštatovania, pričom absencia tejto konkrétnej podmienky bola rozhodovaná konštantne v prospech záveru o bezodplatnosti úveru. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie sa odvíja výlučne od úspechu a záverov v konaní, ktoré mu musí predchádzať. Podstatným teda je, ako k danej právnej otázke zaujal postoj súd práve v predchádzajúcom konaní.

Žalovaný bol nútený domáhať sa svojho práva na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 3 767,05 eur súdnou cestou, pričom žalovaný sa aktívne v konaní bránil. Nárok, ktorý súdy oboch inštancií priznali, predstavoval vo svojej podstate navrátenie porušenia do pôvodného stavu. Preto skutočnosť, že žalovaný bol zaviazaný vrátiť iba toľko finančných prostriedkov, ktoré žalobca zaplatil, nemôže vo svojej podstate predstavovať „určitú formu satisfakcie“, ako to uviedol súd v bode 18 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Hmotnoprávny nárok zo zmluvy a satisfakcia sa z dôvodu rozdielného právneho titulu nijakým spôsobom nemôžu vzájomne kryť. Dôležité teda je nie to, aká podmienka v úverovej zmluve absentovala, ale to čo spôsobila. A neuvedenie konečnej splatnosti úveru, nech je pre konajúci súd akokoľvek nie vážnym porušením, spôsobilo, že žalobca prišiel o 3 767,05 eur, ktoré si musel v konaní uplatniť. Primerané finančné zadosťučinenie žiadal vo výške 1 000,- eur, aby nebolo žiadnych pochybností o dôvodnosti takto podaného nároku. Uplatnil teda nárok na zaplatenie satisfakcie vo výške 26,55 % z výšky bezdôvodného obohatenia žalovaným. Sankcia vo výške 100,- eur, nebude mať žiaden účel, ktorý sa od primeraného finančného zadosťučinenia očakáva.

21. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že v danom prípade žalobca uplatnil voči žalovanému nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Už zo samotného názvu tohto inštitútu vyplýva, že zadosťučinenie má byť primerané, pričom jeho výška sa určuje rozhodnutím súdu s prihliadnutím na viaceré kritériá. V tejto súvislosti je nutné konštatovať, že pri určovaní primeranosti výšky zadosťučinenia je nesprávne vychádzať len z úvah a kritérií, uvádzaných žalobcom. Inštitút finančného spotrebiteľa by tiež nemal slúžiť k neprimeranému rozšíreniu majetkovej sféry oprávneného subjektu. Inštitút zadosťučinenia vo všeobecnosti nahrádza ujmy nemateriálnej povahy; žalobcovi však žalobcovi nevznikla žiadna ujma v nemajetkovej sfére, preto suma 1.000,- eur, požadovaná žalobcom, je neprimerane vysoká a neodôvodnená žiadnymi špecifickými okolnosťami. Na základe vyššie uvedených skutkových a právnych dôvodov, ako aj podaného odvolania zo dňa 20.10.2020, žalovaný žiada, aby odvolací súd vydal rozsudok, ktorým žalobu zamietne a prizná nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

22. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcu a odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

23. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

24. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejme z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

25. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

26. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

27. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

28. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti, ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku.

29. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

30. Vo veci 25Csp/41/2017, ktoré bolo vedené na Okresnom súde Prešov sa žalobca domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 3767,05 eur. Žalobca v konaní žiadal vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že v zmluve absentuje obligatórna náležitosť zmluvy, konečná splatnosť úveru, čo malo za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Súd zohľadnil námietku absencie náležitosti podľa ust. § 4 odsek 2 písm. g) konečná splatnosť úveru zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Právoplatným ukončením konania vo veci 25Csp/41/2017 bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyne požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 7.4.2020, teda v čase, keď ešte neuplynula všeobecná trojročná premlčacia doba vyplývajúca z ust. § 101 Občianskeho zákonníka.

31. Žalobkyňa si bez akejkoľvek pochybnosti v inom súdnom konaní úspešne bránila porušenie svojich spotrebiteľských práv.

32. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od získavania plnení vyplývajúcich z neprijateľných zmluvných podmienok a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa nedopustí v takej intenzite. Aj keď zákon, ako to už bolo skôr konštatované, nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma, v prejednávanej veci k vzniku ujmy na strane žalobcu bez akýchkoľvek pochybností došlo. Žalovaný prijal od žalobcu i plnenie, na ktoré mu nárok nevznikol. Bezdôvodné obohatenie sa žalovaného nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Žalobca taktiež aj s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 25Csp/41/2017, v ktorom spochybňoval dôvodnosť žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia bol dlhodobo nedôvodne vystavený psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty, a to až do doby právoplatného skončenia konania vo veci 25Csp/41/2017. Pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý sa snažil na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť o sumu 3767,05 eur a naformuloval vadnú zmluvu.

33. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur, tak ako to správne určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcovi, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal. Spotrebiteľ nie je povinný preukázať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď ujma v nadväznosti na porušenie práva spotrebiteľa vzniknúť mohla a spotrebiteľ sa úspešne domohol ochrany svojich práv. Žalobca v tomto prípade sa úspešne domohol svojho práva a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

34. K námietke žalobcu, že priznané finančné zadosťučinenie nepovažuje za spravodlivé, odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie v bode 18 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia: „V tomto prípade v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. bola jednou z povinných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere aj konečná splatnosť úveru, teda nie termín konečnej splatnosti, ktorý v odôvodnení rozsudku uvádzal súd druhej inštancie, keďže táto formulácia (teda termín konečnej splatnosti úveru) bola zavedená až neskorším zákonom č. 129/2010 Z.z. Súdny túto náležitosť uvedenú v § 4 ods. 2 písm. g/ zákona č. 258/2001 Z.z. vykladali rôzne a nie všetky sudy zastávali názor, že pod konečnou splatnosťou úveru je potrebné rozumieť uvedenie konkrétneho dátumu. 120 mesačných splátok totiž je rovných 5 rokov, preto každý priemerný spotrebiteľ by mal mať predstavu o tom do kedy má úver splácať - 5 rokov od splatnosti prvej mesačnej splátky uvedenej v zmluve. Pokiaľ samotné sudy posudzovali túto náležitosť zmluvy rôzne, nemožno jej absenciu v zmluve, ktorú konštatovali sudy v predchádzajúcom konaní a ktorou je súd v tomto spore viazaný, považovať za vážne porušenie povinnosti veriteľa voči spotrebiteľovi. Ďalším dôležitým kritériom pre posúdenie výšky finančného zadosťučinenia je to, či žalobcovi týmto pochybením veriteľa vznikla nejaká ujma a v akom rozsahu. V danom prípade to bola len majetková ujma, ktorá mu bola už nahradená v dôsledku predchádzajúceho rozsudku, ktorý je taktiež určitou formou satisfakcie pre žalobcu. Finančné zadosťučinenie musí byť primerané a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, podľa súdu požiadavke primeranosti zodpovedá finančné zadosťučinenie vo výške 100 eur, ktoré súd považuje za dostatočné pre naplnenie satisfakčnej funkcie pre žalobcu a sankčnej vo vzťahu k žalovanému.“ Výšku súdom prvej inštancie priznaného finančného zadosťučinenia v danom prípade je možné považovať za primeranú a to vzhľadom na v predchádzajúcom relevantnom súdnom konaní priznanú výšku bezdôvodného obohatenia a okolnosti uplatnenia nároku v oboch prípadoch, na ktoré poukazoval i odvolateľ v odvolacích námietkach. Relevantné ustanovenie § 3 ods. 5 cit. Zákona o ochrane spotrebiteľa neustanovuje žiadne kritéria pre vymedzenie výšky, resp. spôsobu výpočtu finančného zadosťučinenia pre spotrebiteľa, ale tak ako bolo konštatované vyššie, závisí od úvahy súdu.

35. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

36. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 C.s.p.. Žalobca ani v žalovaný v odvolacom konaní úspešní neboli, preto odvolací súd rozhodol tak, že nárok na náhradu trov odvolacieho konania im nepriznal.

37. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).